

II.2. SPLOŠNA DEKLARACIJA PRAVIC ČLOVEŠTVA

... (institucija še ni določena)

1. **opozarjajoč**, da sta človeštvo in narava ogrožena in zlasti da so tudi škodljivi vplivi podnebnih sprememb, pospešena izguba biotske raznovrstnosti ter degradacija kopnega in oceanov kršitev temeljnih pravic človeških bitij, ki ogroža življenje sedanjih in prihodnjih generacij,
2. **ugotavljajoč**, da je zaradi izjemne resnosti razmer, ki so zaskrbljujoče za vse človeštvo, nujno priznati nova načela, pravice in dolžnosti,
3. **ponavljajoč** zavezanost načelom in pravicam, ki jih priznava splošna deklaracija človekovih pravic, vključno z enakopravnostjo moških in žensk, ter ciljem in načelom listine Organizacije združenih narodov,
4. **opozarjajoč** na deklaracijo o okolju iz Stockholma (1972), svetovno listino o naravi iz New Yorka (1982), deklaracijo o okolju in razvoju iz Ria (1992) ter resoluciji generalne skupščine OZN „Deklaracija tisočletja“ (2000) in „Prihodnost, ki si jo želimo“ (2012),
5. **opozarjajoč**, da to nevarnost v listini o Zemlji (2000) priznavajo tudi akterji civilne družbe, zlasti mreže posameznikov, organizacij, institucij in mest,
6. **opozarjajoč**, da človeštvo, tako posamezniki kot organizacije, zajema minule, sedanje in prihodnje generacije, njegovo nadaljevanje pa je odvisno ravno od povezave med generacijami,
7. **ponovno potrjujoč**, da je Zemlja, zibelka človeštva, celota, za katero je značilna soodvisnost, in da sta obstoj in prihodnost človeštva neločljivo povezana z njegovim naravnim okoljem,
8. **v prepričanju**, da so temeljne človekove pravice nujno pogojene z dolžnostjo varovanja narave in da je bistvenega pomena ohraniti okolje v dobrem stanju in ga še izboljševati,
9. **upoštevajoč posebno odgovornost sedanjih generacij, zlasti držav**, ki imajo pri tem glavne pristojnosti, pa tudi narodov, medvladnih organizacij, podjetij, zlasti multinacionalk, nevladnih organizacij, lokalnih oblasti in posameznikov,
10. **upoštevajoč**, da ta posebna odgovornost vključuje dolžnosti do človeštva, ki jih je treba – tako kot pravice – izvajati s pravičnimi, demokratičnimi, ekološkimi in miroljubnimi sredstvi,

11. **ker** svoboda, pravičnost in mir v svetu temeljijo na priznavanju človeškega dostojanstva tako družbe kot posameznikov,

12. **razglaš**a naslednja načela, pravice in dolžnosti ter sprejema naslednjo deklaracijo:

I. Načela

Člen 1

Načelo odgovornosti, pravičnosti in solidarnosti znotraj generacij in med njimi narekuje, da si morajo človeška družba in zlasti države skupaj in na različne načine prizadevati za varovanje in ohranjanje človeštva in Zemlje.

Člen 2

Načelo človeškega dostojanstva vseh članov človeške družbe pomeni izpolnitev njihovih temeljnih potreb in zaščito njihovih nedotakljivih pravic. Za spoštovanje tega načela jamči vsaka generacija v svojem času.

Člen 3

Načelo nadaljnjega obstoja človeštva jamči varovanje in ohranitev človeštva in Zemlje s preišljenimi človeškimi dejavnostmi, ki spoštujejo naravo, zlasti človeška in druga živa bitja, pri čemer je treba storiti vse, da se preprečijo vse hude in nepopravljive posledice za druge generacije.

Člen 4

Načelo nediskriminacije zaradi pripadnosti določeni generaciji ohranja človeštvo, zlasti prihodnje generacije, in narekuje, da dejavnosti in ukrepi, ki jih uvajajo sedanje generacije, ne povzročajo ali nadaljujejo pretiranega zmanjšanja virov in možnosti za prihodnje generacije.

II. Pravice človeštva

Člen 5

Človeštvo, kot celota živih bitij, ima pravico do življenja v zdravem okolju, ki je vzdržno z ekološkega vidika.

Člen 6

Človeštvo ima pravico do odgovornega, pravičnega, solidarnega in trajnostnega razvoja.

Člen 7

Človeštvo ima pravico do zaščite skupne dediščine ter naravne in kulturne, snovne in nesnovne dediščine.

Člen 8

Človeštvo ima pravico do ohranitve skupnih dobrin, zlasti zraka, vode in tal, ter do splošnega in dejanskega dostopa do življenjsko pomembnih virov. Do tega imajo pravico tudi prihodnje generacije.

Člen 9

Človeštvo ima pravico do miru, zlasti do mirnega reševanja sporov, ter do varnosti z vidika okolja, prehrane, zdravja, gospodarstva in politike. S to pravico se želi predvsem prihodnje generacije obvarovati pred strahotami vojne.

Člen 10

Človeštvo ima pravico do svobodnega odločanja o svoji usodi. Ta pravica se izvaja tako, da se pri skupnih odločitvah upoštevajo dolgoročni vidik in zlasti človeku in naravi lastni ritmi.

III. Dolžnosti do človeštva

Člen 11

Sedanje generacije morajo **zagotoviti spoštovanje pravic** človeštva, kot tudi pravic vseh živih bitij. Spoštovanje pravic človeštva in človeka, ki so neločljive, pomeni upoštevanje prihodnjih generacij.

Člen 12

Sedanje generacije, ki so **varuh virov, ekološkega ravnovesja, skupne dediščine** ter naravne, kulturne, snovne in nesnovne dediščine, morajo poskrbeti, da se ta zapuščina ohrani in da se z njo ravna preudarno, odgovorno in pravično.

Člen 13

Za obstanek življenja na Zemlji morajo sedanje generacije storiti vse, da se **ohranita ozračje in podnebno ravnovesje**, in se čim bolj potruditi, da se prepreči **preseljevanje ljudi** zaradi okoljskih dejavnikov; če to ni mogoče, morajo ljudem, ki so se prisiljeni preseliti, pomagati in jih zaščititi.

Člen 14

Sedanji rodovi morajo **znanstveni in tehnični napredek** usmeriti v ohranjanje in zdravje človeške vrste in drugih bitij. Zagotoviti morajo predvsem dostop do bioloških in genskih virov in njihovo uporabo ob spoštovanju človeškega dostojanstva, tradicionalnega znanja in ohranjanja biotske raznovrstnosti.

Člen 15

Države in drugi subjekti ter javni in zasebni akterji morajo **razmišljati dolgoročno** ter spodbujati trajnostni razvoj po meri človeka. To mora biti skupaj z načeli, pravicami in dolžnostmi, ki se razglašajo s to deklaracijo, podlaga za **dejavnosti poučevanja, izobraževanja in izvajanja**.

Člen 16

Države morajo zagotoviti **izvajanje načel, pravic in dolžnosti**, ki se razglašajo s to deklaracijo, in predvideti tudi mehanizme za njihovo spoštovanje.
